

Motion till riksdagen 2005/06:So315

av Rigmor Stenmark (c)

Äldres lika rätt och värde

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om äldres valfrihet i familjeliv, boende och arbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en översyn av arbetsrätt och skatteregler så att äldre kan välja om de önskar förkorta sin arbetstid vid 60 år eller förlänga den efter fyllda 67 år.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om brottsförebyggande insatser.²
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att all personal som arbetar med äldre skall ha utbildning och vara väl lämpade för sin uppgift.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om krav på att den fysiska samhällsplaneringen skall utgå ifrån modellen att unga och gamla skall bo inom samma område.³
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att en översyn görs vilket ekonomiskt ansvar kommunen respektive staten har för äldres välbefinnande.

¹Yrkande 2 hänvisat till AU.

²Yrkande 3 hänvisat till JuU.

³Yrkande 5 hänvisat till BoU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Alla människor har lika rätt och värde, det är ord som varje politiskt parti brukar ställa sig bakom. Men dessa ord måste också innebära att varje politiskt beslut som fattas måste utgå ifrån detta. Så är det inte i dag.

Jag vill i denna motion lyfta fram några frågor som berör de äldre, en grupp i samhället som blir allt större. Fyrtioåringarna är en stor grupp till antalet men tillhör även den generation som varit med om en utveckling i vårt land som gett möjligheter, en generation som har en bra skolutbildning – de flesta har ett yrke och ett arbete. De har delat på arbetsuppgifter i hemmet och är med i samhällsarbetet. Inte minst så har kvinnorna kämpat och fått en helt annan livssituation än vad deras mödrar hade. Jämför vi med ännu en generation bakåt i tiden så visar det på enorma skillnader.

Den nya äldre generationen tillhör även den friskaste generationen och har en ökad livslängd.

Valfrihet och delaktighet

Med den utveckling som varit är det en krävande äldre generation som, med all rätt, kommer att fortsätta att kräva valfrihet när det gäller familjeliv, boende och arbetsuppgifter. Man kommer att kräva ett respektfullt bemötande och man vill vara med och forma sitt liv även efter det att man blivit pensionär. Detta bör ges regeringen till känna.

Skillnaderna är dock stora mellan olika individer, även i denna generation. Det är skillnader som kommer att bestå även i framtiden om inte beslut tas av beslutande församlingar som jämnar ut negativa skillnader och gör människor mer jämställda.

Många vill fortsätta att förvärvsarbeta efter 67-årsdagen. Det måste finnas en möjlighet att få göra det. I dag är inte detta möjligt. Därför bör en översyn göras av arbetsrätt och skatteregler så att det blir möjligt för arbetsgivare att behålla eller anställa äldre arbetskraft. Detta bör ges regeringen till känna.

Många vill också sluta sitt yrkesverksamma liv och förkorta sin arbetsdag. En rättighet att arbeta deltid från fyllda 60 år borde införas. Detta bör ges regeringen till känna.

Det måste dock alltid löna sig att arbeta, oavsett ålder. Skatteregler måste utformas så att det lönar sig även för äldre att arbeta. Pensionsregler måste göras rättvisa.

Trygghet

Det som människor i alla åldrar sätter främst är att kunna leva i ett tryggt samhälle. Att vara garanterad en trygg tillvaro. Dessvärre har vi sett en brottsutveckling i vårt land där inte ens de äldre i vårt samhälle undantas. Tre

Fel! Okänt namn på

av tio äldre personer uppger att de har utsatts för våld. Det brottsförebyggande arbetet måste intensifieras. Detta bör ges regeringen till känna.

Respekt och vördnad måste återupprättas för de äldre människorna.

All personal som arbetar med äldre måste vara rätt utbildade och vara väl lämpade att arbeta med äldreomsorg. Detta bör ges regeringen till känna.

Boende

Valfrihet i boendet är ett måste för den nya äldre generationen. Det måste vara upp till varje individ att själv få bestämma var och hur hon eller han vill bo.

Alla klarar eller vill inte bo ensamma hemma, man vill inte heller vara helt beroende av anhöriga för att klara vardagen. Därför måste förutsättningar som ger valfrihet i boendet garanteras. Det måste finnas olika former av senior/äldreboende i varje kommun.

Trygghet är den enskilda faktorn som rankas högst av alla boende, det visar många undersökningar som gjorts. Enligt polisen kan en stor del av den anmälda brottsligheten påverkas av hur bostadsområden byggs och planeras. Det handlar dels om att bygga husen säkra, dels handlar det om den fysiska planeringen i samhället. Det är viktigt enligt forskare att se till att det finns ett bra rörelsemönster, detta är viktigt i tätorterna. Bygger man fel är det både svårt och dyrt att rätta till det i efterhand.

Den fysiska planeringen av samhället måste ha ett helhetsperspektiv och utgå ifrån modellen om en blandad bebyggelse där unga och gamla möts naturligt. Detta bör ges regeringen till känna.

Ekonomiska resurser

Resurserna, både de kommunala och de statliga, följer inte behoven i äldreomsorgen. Alla vet att de s.k. äldre-äldre redan i dag är en stor grupp och de blir inte färre i framtiden. Därför måste en översyn göras där man ser över vilket ansvar kommunerna har samt vilket ansvar staten har. Kvaliteten i omsorgen får inte haverera på grund av bristande resurser. Det är den äldre generationen som lagt grunden till vårt välfärdssamhälle. Den bör också garanteras att få del av den. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 22 september 2005

Rigmor Stenmark (c)